

Får dårligere karakterer når far mister jobben

Far blir nedbemannet: Barna får i snitt dårligere skolekarakterer. Risikoen for skilsmisse øker. Mor mister jobben: Ingen utslag

Torgeir Vølstad tekst

UIS: Dette går fram av forskningen til førsteamanuensis Mari Rege ved Institutt for økonomi og ledelse ved Universitetet i Stavanger (UIS). Den har hun gjort i samarbeid med Kjetil Telle i Statistisk sentralbyrå (SSB) og Mark Votruba ved Case Western Reserve University i USA.

Metoden deres er statistisk analyse av SSBs omfattende og internasjonale sammenheng enestående samling av registerdata om den norske befolkningen.

Dette reiser viktige problemstillinger om mannsrollen og om menns identitet og tilknytning til familien.

Mari Rege, arbeidslivsforsker ved UIS

KARAKTERER I 10. KLASSE: De tre forskerne har blant annet sammenlignet skolekarakterene til 10 årskull av barna til menn som har jobb og barna til menn som har mistet jobben på grunn av bedriftsnedleggelse. Ett funn er at de siste i snitt får én karakter lavere score i ett av 11 avgangsfag i 10. klasse.

– Statistisk sett er dette et stort utslag. Det er viktig å presisere at dette er en gjennomsnittseffekt for barna til dem som mister jobben. For mange går det jo godt, også på skolen, mens utslagene på karakterene kan være mye større for andre, sier Rege.

Mari Rege – som i sommer var én av 20 i Norge som fikk status som Yngre fremragende forsker (YFF), og som fikk 9 millioner kroner fra Forskningsrådet til forskning om arbeidslivets påvirkning av familie og vennere – sier også at det her er svært liten forskjell i om far har høy eller lav utdanning, høy eller lav inntekt.

Og utslagene er like store om far går rett over i ny jobb.

MØDRE MER ROBUSTE: Om mor derimot mister jobben, gir det ingen utslag i barnas skolekarakterer.

– Tvert om ser vi at dette kan være positivt for barnas prestasjoner i skolen. En mulig forklaring til dette fra sosiologien vil være at fars rolleidentitet som mann er sterkere knyttet til jobben enn kvinners, og at det derfor er mer belastende for menn å miste jobben. Det kan se ut som om denne belastningen virker negativt inn på familien. Menn klarer ikke å skjerme familien

FREMRAGENDE: Førsteamanuensis Mari Rege ved UIS har status som Yngre fremragende forsker. – Målet er at forskningen skal legge premisser for politiske prosesser, sier hun. (Foto: Knut S. Vindfallet)

mot stresset som følger med å miste jobben. Kvinner har derimot mer av sin identitet knyttet til hjem og familie og finner seg bedre til rette i hverdagen etter å ha mistet jobben, sier Rege.

FLERE SKILSMISSE: – Sosiologiske studier viser også at kvinner i større grad har andre og sterkere nettverk utenfor jobben og familien å ty til, som venninner, naboer, andre fotballmødre og så videre, legger hun til.

Forskningen hennes viser også 11 prosent økt risiko for skilsmisse når far mister jobben i samband med bedriftsnedleggelse, mot ingen økt risiko når det rammer mor.

Også her peker Rege på en mulig forklaring i ulikheter i rolleidentitet.

– Det ser ut som om jobben er en så stor del av menns hverdag, at de fungerer dårligere når de mister den. Dette reiser viktige problemstillinger om mannsrol-

len og om menns identitet og tilknytning til familien, sier Mari Rege.

torgeir.volstad@aftenbladet.no

DØDELIG: Mari Rege og hennes kolleger har, som Aftenbladet meldte i juni, tidligere slått fast at når arbeidstakere mister jobben, øker dødeligheten med 15,7 prosent de neste fire årene, at 28 prosent flere er uføre ett år senere og at de gjennomgående får lavere inntekt i senere jobber.

Fengsel for sex med 13-åring

En utenlandsk statsborger (39) må sone to år i fengsel for å ha hatt seksuell omgang med ei jente på 13. Dommen blir anket.

Ole Sivertsen tekst

STAVANGER: I tillegg må han betale 25.000 kroner i oppreisningserstatning til jenta. Dommen fra Stavanger tingrett er i samsvar med statsadvokat Rune Høgbergs påstand. To års ubetinget fengsel er for øvrig minstestraft for overtredelse av det aktuelle straffebudet. Den seksuelle omgangen var samleie.

– Dommen blir anket til lagmannsretten, og det er bevisvurderingen det ankes på, sier advokat Arvid Sjødin, mannens forsvarer.

MØTTES PÅ PUB: Overgrepet skal ha skjedd for cirka halvannet år siden i en sentrumsnær bydel i Stavanger.

Retten finner det straffskjerpene at tiltalte innledet kontakt med den unge jenta for å oppnå seksuell omgang med henne. Med dette som siktemål inviterte han henne hjem til seg etter at de hadde truffet hverandre på en pub i sentrum.

For øvrig ble også en 14 år gammel gutt med i følget, etter initiativ fra fornærmede. Gutten var sammen med de to andre hele natta.

ALKOHOL OG NARKOTIKA: Videre er det skjerpene at tiltalte hjemme hos seg serverte fornærmede alkohol og ga henne narkotika. Retten anfører at dette er egnet til å redusere hennes eventuelle motforestillinger mot å ha seksuell omgang med ham. I tillegg viste tiltalte et tv-program med erotisk innhold. Samlet sett innebærer tiltaltes opptreden en kynisk utnyttelse av ungdom i drift for å oppnå egen seksuell tilfredsstillelse.

I ettertid har jenta oppfattet det som skjedde, som voldtekt. Retten legger imidlertid til grunn at den seksuelle omgangen var frivillig.

ASYLSØKER: I formildende retning har retten intet å bemerke. Tiltalte har ikke erkjent forholdet, og det er stor aldersforskjell mellom tiltalte og fornærmede.

Tiltalte har hatt opphold i Norge siden han kom hit som asylsøker i 1999. Han har i dag tidsbegrenset oppholdstillatelse.

Tingrettsdommer Richard Saue var rettens formann, med meddommerne Johanne Matre og Georg Holst.

ole.sivertsen@aftenbladet.no